

Rotterdam, 22 december 2023

Betreft: Internetconsultatie Contouren Klimaatplan 2024

Aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat,

Graag reageren wij vanuit de Groene Zorg Alliantie op de consultatie 'Contouren Klimaatplan 2024'.

Het valt ons op dat Planetary Health en ecologische duurzaamheid in relatie tot gezondheid(szorg) slechts heel beperkt onderdeel zijn van de contouren van het Klimaatplan 2024. Deze thema's zijn echter onmisbaar in tijden waarin 'climate change the single biggest health threat facing humanity' is [World Health Organization] en door de medische wetenschap wordt beschouwd als 'code red for a healthy future' [the Lancet]. Hier wordt in kort aan gerefereerd in de 'Contouren Klimaatplan 2024', echter niet verder op ingegaan.

In het kort: de klimaatcrisis, verlies van biodiversiteit, en milieuvervuiling veroorzaken een gezondheids crisis. Tegelijkertijd draagt de Nederlandse zorgsector substantieel bij aan de Nederlandse CO₂-voetafdruk, biodiversiteitsverlies en vervuiling. Het is daarom juist ook in het belang van de gezondheidszorg om duurzamere zorg te leveren en vooral meer aandacht te besteden aan het bevorderen en behouden van gezondheid als onderdeel van deze transitie.

Klimaatverandering, milieuvervuiling, en veranderende ecosystemen worden beschouwd als de grootste bedreiging voor de volksgezondheid van deze eeuw. In september 2021 luidden meer dan 230 medisch wetenschappelijke tijdschriften de noodklok, waaronder het NTvG. De Lancet Countdown commissie en het IPCC rapport 2021 beschreven klimaatverandering als 'code rood voor een gezonde toekomst'. Ook voor Nederland zijn de risico's voor de gezondheid onacceptabel hoog, vooral voor ouderen en kwetsbaren zoals zieken, zwangeren, jonge kinderen. Effecten zijn direct (zoals verhoogde sterfte door hittestress) en indirect merkbaar (bijvoorbeeld via toename van chronische longziekten). Nu al overlijden jaarlijks 12.000 Nederlanders vroegtijdig aan luchtvervuiling, en sinds 2020 komt het Westnijlvirus ook in Nederland voor. Huisartsen zullen steeds meer patiënten met allergieën behandelen i.v.m. een langer en intensiever pollenseizoen vanwege de hogere temperaturen. Ook vergen de aanzienlijke mentale gevolgen van klimaat-gerelateerde rampen zoals overstromingen extra begeleiding. De klimaatcrisis zorgt voor grotere ongelijkheid, de lasten zullen vooral liggen bij de groepen met een lagere sociaal-economische status (SES); dit is in Nederland o.a. nu zichtbaar in de energie-armoede die vooral de groepen met de laagste SES aangrijpt.

In de komende decennia zullen de gevolgen van klimaatverandering fors toenemen. De zorg zal daarmee nog meer onder druk komen te staan. De gezondheidszorg draagt substantieel bij aan klimaatverandering en milieuvervuiling. Paradoxaal is dat de zorg een van de grootste bijdragers aan de uitstoot van broeikasgassen en vervuiling is in Nederland. Nationaal is bijvoorbeeld 7% van de CO₂-uitstoot te wijten aan de zorg. Ook produceert de zorg in Nederland grote hoeveelheden afval, waaronder de 190 ton medicijnresten die jaarlijks in het oppervlaktewater belanden en grote ecologische schade veroorzaken.

Gezondheid (en daarmee het verminderen van benodigde gezondheidszorg) is daarmee een essentieel thema in ieder Klimaatplan.

Wij achten het daarom van essentieel belang om Planetary Health en met name het thema gezondheid in relatie tot de klimaatcrisis duidelijker te positioneren binnen het Klimaatplan 2024.

In het gedeeld perspectief van Nederland in 2050 zou het dan ook mogen gaan over een gezonder Nederland (niet alleen mooier, schoner en welvarender). Een gezonder Nederland kan daarmee ook gekoppeld worden aan de beoogde ontwikkeling van een brede leefstijlaanpak. Hiermee kan een belangrijke relatie gelegd worden met de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 die mede door uw ministerie is ondertekend.

Een vriendelijke groet van de Groene Zorg Alliantie